

Euroopa konsensus

Rilli Lappalainen

Euroopa Maailmahariduse Foorumi (CONCORD) president

Novembris 2007 võeti Lissabonis vastu Euroopa Liidu dokument „Euroopa arengukonsensus: maailmahariduse ja -teadlikkuse kasvu panus“¹. Jutt on dokumendist ja paar aastat tagasi käivitatud protsessist, mis aitab saavutada Euroopa arengukonsensust (*European Consensus on Development*). Euroopa Komisjoni arengukoostöö ja humanitaarabi komisjar Louis Michel nimetas seda dokumenti niisama tähtsaks kui Euroopa arengukoostöö lepet. „Euroopa noored ei tea piisavalt vaeste maade kannatustest, kuid vastuvõetud dokument aitab siin olukorda muuta,“ ütles Louis Michel. „Selle leppega algab pikaajaline protsess, mille käigus noored õpivad osalema maailma tuleviku üle peetavates debattides.“

Euroopa Liidu arengukoostööst teatakse vähe. Juunis 2007 avalikustatud uuringust selgus, et eurooplased – ja mitte ainult noored – pole Euroopas tehtava arengukoostööga kuigi hästi kursis.² Vaid vähesed teavad, et Euroopa Liit annab arengumaadele kõige rohkem abi: 57% kogu maailma arengukoostöö rahast on pärit siit. Kusjuures tegemist pole pelgalt heategevuslike rahaannetustega, vaid järjekindla tööga, mille käigus kujundatakse arengupoliitika, mis aitavad nendel maadel jagu saada vaesuse põhjustest. Üheskoos vaadatakse üle sotsiaal-, haridus- ja tervishoiustruktuurid, aidatakse majandusel jalule saada, kaitstakse inimõigusi, toetatakse demokraatiat ning säästlikku arengut. Kõik see eeldab muidugi head koostööõhkkonda.

Uuringust selgus ka, et vaid üksikud eurooplased on kuulnud 2005. aasta novembris vastu võetud Euroopa arengukonsensuse dokumendist, milles on kirjas Euroopa Liidu maade ja arengumaade koostöö ning vaesuse põhjuste vähendamise ühised põhimõtted. Torakab silma, et sellest dokumendist on eriti vähe kuulnud Euroopa Liidu uute liikmesriikide kodanikud, kes pole paraku

eriti kursis ka omaenda riigi arengubipoliitikaga. Ainult neli protsenti eurooplastest teab, mis on aastatuhande arengueesmärgid.

Samas on eurooplased põhimõtteliselt arengumaadega tehtava koostöö poolt. Eriti pooldatakse vaesuse vähendamist Aafrikas, kuid sageli pole siis motiiviks selle mandri kannatuste leevendamine, vaid omaenda huvid. Näiteks eestlased loodavad, et arenguabi on võimalik aafriklaste sisseränne ära hoida.

Ettepanekuid igale tasandile

Alates käesolevast aastast on hakatud Euroopa konsensuse ideid tõhusalt praktikasse rakendama. Eelkõige taotletakse, et maailmaharidus leiaks endale koolides laiema kandepinna. Sellega seoses antakse soovitusi liikmesriikide valitsustele, Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, meediale, kodanikuühiskonna esindajatele jt. Eesmärk on maailmahariduse levik ja selle mõju suurendamine. Eriist tähelepanu soovitatakse pöörata järgmisele:

- maailmahariduse ja arengukoostöö kujundamine ja rahastamine;
- seniste pikaajaliste koostööprogrammide toetamine ja uute käivitamine;
- nii ministeeriumide kui ka kodanikuühenduste kaasamine;
- maailmahariduse lõimimine formaalharidusse, õppekavadesse;
- riigi poliitiline, rahaline ja organisatsiooniline toetus;
- maailmahariduse kajastamine meedias;
- riigi toetatava maailmahariduse taseme hindamine.

Euroopa konsensuse dokumendini on jõutud Euroopa Maailmahariduse Foorumi³ eestvedamisel, kaasatud on Euroopa Liidu viimaste eesistujamaade esindajaid, kõigi liikmesriikide arengukoostööga seotud ministeeriume, EL-i institutsioone, kohalikke omavalitsusi, kodaniku- ja noorteühendusi, Euroopa Nõukogu GENE võrgustikku ja Põhja-

Lõuna Keskust ning OECD-d. Tulemuks on ametlik ühisdokument, mis peaks pakkuma õpetajatele, ühendustele, ametnikele või kellele iganes maaalset, poliitilist ja loodetavasti ka rahatoetust. Maailmahariduse edendamise tegelevad ühendused vajavad stabiilset mitmeaastast rahastamist ja pikaajalisi, sihtgrupi vajadustega arvestavaid tegevusprogramme. Teadlikkuse tõstmine ja hoiakute muutmine võtab aega.

Maailmahariduse konverents

Sloveenia arengukoostööga tegelevate kodanikuühenduste katusorganisatsioon SLOGA on võtnud maailmahariduse edendamise Sloveenia eesistumise ajal üheks prioriteediks. SLOGA korraldab koostöös Sloveenia välisministeeriumiga 9. ja 10. juunil Ljubljanas rahvusvahelise maailmahariduse konverentsi, mis keskendub Euroopa arengukonsensuse põhimõtete rakendamisele maailmahariduse kaudu. Eriti oodatakse sinna Euroopa Liidu uuemaid liikmesriike, ka Eestit.

¹ European Consensus on Development: the contribution of Development Education & Awareness Raising. Lähem info aadressil rilli.lappalainen@kehys.fi.

² Special Eurobarometer: Europeans and Development Aid: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_280_en.pdf.

³ European Development Forum, CONCORD-i alaline töögrupp. CONCORD on Euroopa arengukoostööga tegelevate kodanikuühenduste ja võrgustike koostööplatvorm.